

Stan zakwaszenia gleb województwa warmińsko-mazurskiego w latach 2013-2023 a „Ogólnopolski program regeneracji środowiskowej gleb poprzez ich wapnowanie w latach 2019-2023”.

Zakres pH większości gleb uprawnych w Polsce wynosi od 4,0 do 7,5. Rośliny uprawne mogą rozwijać się prawidłowo, a w wyniku tego wydawać plon o odpowiedniej wysokości i jakości, jedynie wtedy, gdy odczyn gleby będzie zgodny z ich wymaganiami. Powszechnie przyjmuje się, że dla większości roślin rolniczych uprawianych w Polsce optymalny zakres pH wynosi 5,5-7,5. Z badań prowadzonych przez Okręgowe Stacje Chemiczno-Rolnicze wynika, że w województwie warmińsko-mazurskim udział gleb nadmiernie zakwaszonych, czyli o pH poniżej 5,5 przekracza 40% (Lipiński, 2015).

mgr inż. Małgorzata Lamcha

Główny Specjalista kierujący Działem Agrochemicznej Obsługi Rolnictwa
Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza w Olsztynie

Podstawą racjonalnego nawożenia jest ocena stanu agrochemicznego gleby, a najważniejszymi jego wskaźnikami są: odczyn (pH) oraz zasobność w przyswajalny fosfor, potas i magnez. Dla efektywnego wykorzystania przez rośliny uprawne składników pokarmowych z nawozów, największe znaczenie ma uregulowany odczyn gleby. Jeśli odczyn gleby jest niższy od optymalnego, należy przeprowadzić zabieg wapnowania. Wielkość dawki wapna nawozowego ustala się w sposób opisany w instrukcji pt. „Zasady ustalania dawek wapna w doradztwie nawozowym”. Instrukcja jest dostępna na stronie internetowej Krajowej Stacji Chemiczno-Rolniczej (www.schr.gov.pl) i Instytutu Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa – Państwowego Instytutu Badawczego (www.iung.pl). (Jadczyński T., Lipiński W., Kowalczyk J., 2024).

Na podstawie danych zgromadzonych przez Okręgową Stację Chemiczno-Rolniczą w Olsztynie dotyczących województwa warmińsko-mazurskiego w latach 2013-2016 – ponad 40% użytków rolnych stanowiły gleby o odczynie bardzo kwaśnym i kwaśnym z czego 57% stanowią grunty orne. W latach 2013-2016 w powiatach braniewskim i lidzbarskim ponad 50% gleb charakteryzowało się odczynem bardzo kwaśnym i kwaśnym (powiat braniewski blisko 70%), natomiast w powiatach nidzickim, ostródzkim, iławskim, piskim blisko 50% gleb. Porównując dane z lat 2013-2016 i 2021-2023 w powiecie braniewskim, lidzbarskim i nidzickim procentowy udział gleb o odczynie bardzo kwaśnym i kwaśnym zmniejszył się do blisko 40%, a w powiatach ostródzkim, iławskim i piskim spadł poniżej 30%.

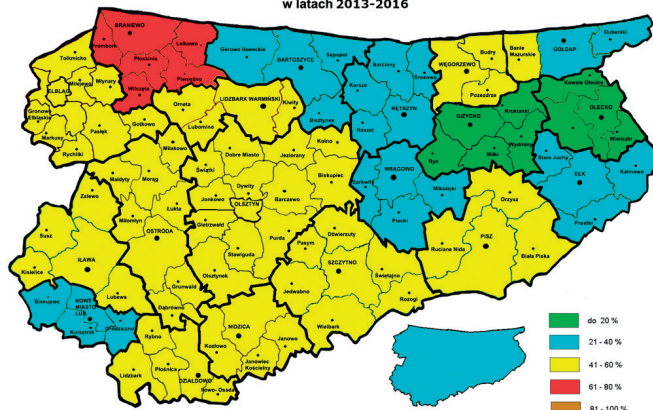
„Ogólnopolski program regeneracji środowiskowej gleb poprzez ich wapnowanie” obowiązywał w latach 2019-2023. Celem programu było wsparcie działań regeneracyjnych gleb zakwaszonych w wyniku oddziaływania czynników antropogenicznych. Program wapnowania gleb cieszył się bardzo dużym zainteresowaniem wśród rolników, a co za tym idzie wpłynął na zmniejszenie gleb bardzo kwaśnych i kwaśnych w woj. warmińsko-mazurskim. W trakcie trwania programu wapnowania gleb do Stacji Chemiczno-Rolniczej w Olsztynie wpłynęły 4762 wnioski głównie z województwa warmińsko-mazurskiego oraz mazowieckiego. Łączna kwota dofinansowania wyniosła ponad 24 mln zł, a powierzchnia zregenerowanych gleb wyniosła łącznie prawie 45 tys. ha.

Należy pamiętać, że zakwaszenie gleb jest procesem ciągłym, a duże plony roślin o dobrej jakości można uzyskać na glebach o uregulowanym odczynie. Dlatego systematycznie (raz na 4 lata) w warunkach laboratoryjnych należy sprawdzać pH gleby. Badania pH można wykonać w Okręgowej Stacji Chemiczno-Rolniczej w Olsztynie. Koszt badania jednej próbki gleby wynosi 13,12 zł (pakiet pH, zawartość przyswajalnych dla roślin form fosforu, potasu, magnezu).

Literatura:

- Jadczyński T., Lipiński W., Kowalczyk J. 2024. Nawożenie na gruntach ornych i trwałych użytkach zielonych. Instrukcja upowszechnieniowa nr 251.
- Lipiński, 2015. Stan zakwaszenia gleb w Polsce. Agrolider, 2 (27), 29-32

Udział gleb kwaśnych i bardzo kwaśnych na gruntach rolnych w poszczególnych powiatach województwa warmińsko-mazurskiego w latach 2013-2016



Udział gleb kwaśnych i bardzo kwaśnych na gruntach rolnych w poszczególnych powiatach województwa warmińsko-mazurskiego w latach 2021-2023

